

Lipud tormis

Hugo Raudsepa näidend kolmes vaatuses, seitsemes pildis.

Näitejutl: tseml. näitl. **Ants Lauter**. Dekoraatsioonid: **Voldemar Haas**.

O S A L L I S E D:

Taavei, Hellenurme vanaperemees	Arnold Vaino
Ann, ta naine	Albina Kausi
Vikernõmm, leitnant Vene väes, hiljem Eesli Polgus, nendel poeg	Kaarel Karm
Liina, ta vennanaine, lesk	Liina Reiman
Maria, teenija Hellenurmes	Reet Aarmaa
Druum, lipnik } Vikernõmme kaasvõitlejad Siberis	Voldemar Tohver
Pärnik } hiljem Eesli Polgus	Ants Eskola
Laanekuklk }	Alo Vallimäe
Sonn, soldat-enamlane	Jüri Koger
Masa } vene tüdrukud Siberis	Marie Parikas
Natasa }	Lydia Vindas
Vecera, föölsikaardi komandör Venemaal	Lydia Sepa
Manna, telegraafisti-neiu Vene raudteelaamas	Mercedes Kamp
Suster, „kiire“-meeste agitaator Vene piiris	Juhan Tonopa
Nekudassov }	Theodor Krull
} vene soldatid	Hugo Laur
Mikulin }	Juhan Tõnopa
Eesli Polgu ülem }	Karl Grüner
Vinnal, korrapidaia ohvitser staabis	Sergius Lipp
} tehn. näitleja	Ants Lauter
Raabis, kirjutiata staabi kanitseis	Ants Jõgi

Näidend mängib algul Venes, hiljem Eeslis, suvest sügiseni.

Aeg: 1917.

Valgeajad pärast III ja VI. pilti.

Algus kell 1/8 õhtul. Lõpp kella 1/211 paigu õhtul.

Märkus: 1) Tagaistoodud piletide hind võetakse arvesse ainult siis, kui odavam pilet kahtluma hinnalise vastu vahetatakse.

2) Saali, jalutis- ja riietehoiuruumes on suitsetamine keelatud. Suitsetajaid palutakse ainult suitsetamiseks määratud ruume kasutada, mis eelnevalt on ette nähtud. Korraldajate teenituses olevatel ametnikudel on eeskiri, korraldajate tihaleppemise korraldajate juhtida, mille alla paanduda palutakse.

3) Ettekande ajal on saali ühesel kinni.

Jahatus

Saatesõnaks.

"Lipud tormis" kahtlemata jätab paljudele minevikteadlikumale vaatajale mulje, et siin on jälle üle pikema aja meie näitekirjanduses tunda suuremaid ning värskemaid tulli. Selle teose kogu õhustiku avarus on kosutav. Kas ei saa aga ka selle teose taga mõnevõrra tajuda säärast ajaloost ja oleviku-tiiskonna põhikõikumise karastavat ja suurejoonelist elustumist, kaugete väljapaadele avanemist, mis nähtavasti on tähtsaimaks eeltingimuseks jõulise ja püsiva näitekirjanduse sümbole?

Võrreldes Kitzbergi draamaga "Tuulte pöörikes", eesti näitekirjanduse esimese suursaavutusega, on Hugo Raudsepa esimene tõsine ning realistlik tiiskondlik näidend "Lipud tormis" küll palju vähem monumentaalne. Kuid ta autor on ise väga õieti juhtunud tähelepantu sellele, kuid võrd pidurdav ja ebaasjalik on mõda oleviku vahese hoopis uudeaenu nälisi teoseid minevikust päritud standarditega. Raudsepp on minevikulisest draamaatilise aprombist loobumise ja oma teose kujundamisega liikuvaks ning mitmekülsemaks käinud tänapäeval otse tarvilikuks teed. Nii on kõnealusele näidendile saadud anda kollektiivistlikumat ilmet, eriti algusosas, kus on mõjuvalt pildistatud eestlasti sõjaväelaste hutgaalist tunge kodumaale 1917. aastal; nii on mitmekülsemalt ja õiglasemalt võidud käsitleda meie rahva tiiskondlikke kihi-tusi ja seesmiselt vastuolusid tol ajal; on leitud maitse eestlase revolutsioonilise ning rahutu ajavaimu ilmnemist ka elu idüllilisemal pool, elu — kasvõi tittarlaste tundemaailmas.

On huvitav märkida, et "Lipud tormis" suhtub 1917. a. revolutsioonisse "põhimõtteliselt", samuti kui "Tuulte pöörikes"; vaatlikult ja kaaregelt, rohkem arvustavalt kui väimustusega. Ometi jääb Hugo Raudsepp seejuures vabaks sellest veidi viljatust konservatiivsusest, mida tihtigi tundub Kitzbergi vaateis. Siin ilmneb Raudsepa optimistlik ja intelli-gentne tähelepanelikkus elu kõigi jõuliste ning uuendavate avalduste vastu. Just algjõuliselt ning paratamatult esilemurduva enesekaitse ning enesemaksumapaneku vajadusena näeb ta nende aastate eestlase suurt ajaloolist tegu: rahvuslikku koondumist oma väeosade ja omavallit-suste timber, mis sai aluseks peatselt järgnevale iseseisvumisele. Väga taktiliselt ja realistlikult on autor nende asjade kujutamisel hoidunud ärkamisaja-vaimuliste või propagandakõneliste toonde tarvitamisest. Kõll aga mõjub värskena ja tõepärasena näiteks säärane detail, et kodu-maale sõitvatil eesti sõduritel lastakse harjutada isamaalist laule otse laulupoo-eeleses meeleolus.

Tahaks osutada ses teoses paljudele mõttelisile tiiskikkohadele, mil-ledes autor püüab revolutsioonideaja keerisest ja kaosest esile tõsta eluliselt, tiiskondlikult ning rahvuslikult väärnuslike elemente. Näiteks Liina kiik võidelda revolvriga oma ebaseadusliku lapse elu eest ei ole eistatud sugugi juhuslikult ega hukkamõistmises. Tõredasti avaldub elu-liste tõeade mitmekülgsuse tõseda maamehe Hellenurme Taaveiti ja ta õhvi-serist poja vaidluses II vaatuses 2. pildis. Vanem põlv on kangse oma individualistlikus siksuses ja kindel oma pärisõnuitidele, mis on välja kistud parunite ning tsaari kümte yabell. Kuid noorem ja avaraavaateli-son mees teeb selgeks, et isekus ei ole omal kohal neil aegadel, kus hulkaudel tuleb koonduda tiiseisiks pingutusis. Autor viitab, et mehe tiis-konda ei suuda kujundada tiisk kihi, õlgugi see rahvuslikum teistest. Mitte juhuslikult ei ole näidendi raispeategelane Liina, kes on õieti aannus tegevuse kestel seesmiselt arenev ja muutuv kuuju, pärit agulisel — endine "piipakilla mameel".